

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG
Số: 133/CT

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 9 tháng 5 năm 1983

QUYẾT ĐỊNH

CỦA CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG SỐ 133/CT NGÀY 9-5-1983

VỀ PHƯƠNG HƯỚNG SẢN XUẤT VÀ NHỮNG CHÍNH SÁCH, BIỆN PHÁP KHUYẾN KHÍCH SẢN XUẤT TIÊU
CÔNG NGHIỆP VÀ
THỦ CÔNG NGHIỆP

Đại hội toàn quốc lần thứ V của Đảng đã xác định rõ vai trò và vị trí của tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp trong nền kinh tế quốc dân nước ta. Mấy năm qua, mặc dù gặp nhiều khó khăn, sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp vẫn được duy trì và phát triển, hàng năm giải quyết được công ăn việc làm cho hàng vạn người, góp phần đáp ứng nhu cầu nhiều mặt của xã hội. Tuy nhiên, sản xuất tiểu, thủ công nghiệp cũng còn nhiều mặt yếu phải được khắc phục như tốc độ phát triển còn chậm, mặt hàng chưa phong phú, kỹ thuật chưa tinh xảo, chất lượng sản phẩm có chiều hướng ngày càng giảm sút, giá thành ngày càng cao. Để thúc đẩy sản xuất tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp phát triển mạnh mẽ, cần xác định rõ phương hướng phát triển sản xuất tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp, từ đó đề ra những chính sách phù hợp trong những năm tới.

A. VỀ PHƯƠNG HƯỚNG SẢN XUẤT

Phương hướng chung của sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp là phải hết sức coi trọng việc phát triển sản xuất, nhưng phải dựa vào sự sắp xếp lại sản xuất của các ngành kinh tế kỹ thuật và chủ yếu dựa vào nguồn vật tư, nguyên liệu trong nước nhất là từ nông sản, lâm sản, hải sản, khai thác và tận dụng một cách có hiệu quả phế liệu, phế phẩm của sản xuất công nghiệp của các ngành sản xuất khác, của quốc phòng và phế thải trong nhân dân. Sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp phải tập trung phát triển theo hướng đẩy mạnh sản xuất hàng tiêu dùng và các dịch vụ, góp phần đáp ứng những nhu cầu về ăn, mặc, ở, đi lại, học hành và chữa bệnh của nhân dân, phát triển mạnh sản xuất các mặt hàng xuất khẩu, phát huy khả năng

nghề truyền thống của từng địa phương. Đồng thời tiểu, thủ công nghiệp tham gia đáp ứng một phần nhu cầu về tư liệu sản xuất, trước hết là công cụ thường phục vụ sản xuất nông nghiệp. Phải coi trọng việc tiếp tục cải tạo xã hội chủ nghĩa trong khu vực sản xuất tiểu, thủ công nghiệp, đưa quần chúng lao động tiểu, thủ công vào con đường làm ăn tập thể, củng cố và hoàn thiện quan hệ sản xuất mới xã hội chủ nghĩa, phát huy vai trò làm chủ tập thể của người lao động thủ công. Phải tăng cường giáo dục, nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa cho quần chúng xã viên tiểu, thủ công nghiệp, cùng với việc sử dụng hệ thống các đòn bẩy kinh tế, việc không ngừng áp dụng những tiến bộ kỹ thuật để phát triển sản xuất, mở rộng và cải tiến mặt hàng, nâng cao chất lượng và hạ giá thành sản phẩm. Đồng thời, phải tăng cường kiểm tra chất lượng sản phẩm và đăng ký nhãn hiệu thật chặt chẽ để bảo đảm những sản phẩm của tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp sản xuất ra ngày càng bền, đẹp, có giá trị sử dụng cao, đáp ứng được yêu cầu của nhân dân trong nước và giữ được tín nhiệm với khách hàng nước ngoài, bảo tồn và nâng cao được giá trị hàng thủ công truyền thống của dân tộc ta, khắc phục tệ làm hàng xấu, hàng giả hiện nay.

B. BIỆN PHÁP VÀ CHÍNH SÁCH

Để thực hiện được phương hướng phát triển sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp đã nêu trên, các ngành có trách nhiệm ở trung ương và các địa phương cần thi hành tốt những biện pháp và chính sách sau đây:

1. Một số biện pháp chủ yếu.

a) Sắp xếp lại sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp theo ngành và trong từng địa phương, kết hợp với cải tạo xã hội chủ nghĩa.

Qua việc sắp xếp lại sản xuất và phân công, phân cấp quản lý, một mặt phải đưa sản xuất tiểu, thủ công nghiệp vào quy hoạch phát triển chung theo ngành kinh tế - kỹ thuật để có sự chỉ đạo, quản lý chung về kỹ thuật và phân công sản xuất hợp lý theo hướng chuyên môn hoá và hiệp tác sản xuất, ổn định trong một thời gian mặt hàng giữa công nghiệp quốc doanh và tiểu, thủ công nghiệp để có phương hướng đầu tư kỹ thuật, nâng cao năng suất lao động, hạ giá thành và nâng cao chất lượng sản phẩm. Trên cơ sở đó, trước mắt cần sắp xếp lại ngay những ngành hàng thiết yếu như dệt, xe đạp và phụ tùng, đường... và một số mặt hàng xuất khẩu như

thêu, thảm len, thảm đay. Cần soát xét lại các tổ hợp hiện có và có biện pháp củng cố để các tổ hợp mang đúng tính chất kinh tế tập thể, khắc phục các tổ hợp trá hình, đình chỉ và giải thể những tổ sản xuất, tổ hợp không có đăng ký kinh doanh, làm ăn phi pháp. Mặt khác, dưới sự hướng dẫn của ngành kinh tế - kỹ thuật trung ương, các địa phương phải sắp xếp lại sản xuất tiêu, thủ công nghiệp trong từng địa phương trên cơ sở cân đối giữa sức lao động với nguồn nguyên liệu (kể cả phế liệu, phế phẩm...) và những nghề truyền thống của địa phương; khả năng hợp tác với các địa phương khác, với các cơ sở kinh tế quốc doanh... Cần thực hiện sự hiệp tác sản xuất giữa quốc doanh và hợp tác xã, cá thể, nghề phụ gia đình và tư nhân bằng các hình thức liên kết sản xuất kinh doanh thích hợp để phân công sản xuất những mặt hàng phục vụ tiêu dùng, phục vụ xuất khẩu, đồng thời dựa vào xuất khẩu để có ngoại tệ nhập thêm vật tư, nguyên liệu hỗ trợ cho phát triển tiêu, thủ công nghiệp.

Trên cơ sở sắp xếp lại sản xuất theo ngành, nghề và theo địa phương nói trên, mà tổ chức lại sản xuất và cải tiến một bước cơ chế quản lý của các đơn vị cơ sở (hợp tác xã, tổ hợp tác sản xuất...) nhằm phát triển sản xuất với hiệu quả kinh tế cao hơn.

Đi đôi với sắp xếp lại sản xuất, cần kết hợp đẩy mạnh cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với tiêu công nghiệp, thủ công nghiệp cá thể, đặc biệt là ở miền Nam, củng cố quan hệ sản xuất mới ở cả hai miền.

b) Cải tiến công tác kế hoạch hoá.

Kế hoạch hoá đối với khu vực sản xuất tiêu công nghiệp và thủ công nghiệp, một mặt phải tăng cường hiệu lực trực tiếp của kế hoạch Nhà nước đối với sản xuất tiêu công nghiệp, thủ công nghiệp, mặt khác chú ý vận dụng các chính sách kinh tế phát huy tính chủ động sáng tạo của cơ sở tiêu công nghiệp, thủ công nghiệp, khai thác và tận dụng tiềm năng về tài nguyên và sức lao động để đáp ứng nhu cầu xã hội.

Những sản phẩm quan trọng, thiết yếu đối với đời sống và sản xuất, được Nhà nước cung ứng vật tư thì phải đưa vào diện kế hoạch hoá của Nhà nước (Trung ương hoặc địa phương). Đối với những sản phẩm này, Nhà nước giao kế hoạch pháp lệnh kèm theo những điều kiện vật chất kỹ thuật để bảo đảm thực hiện kế hoạch. Cơ sở sản xuất và các cơ quan cung ứng vật tư và tiêu thụ sản phẩm căn cứ vào chỉ tiêu kế hoạch Nhà nước để ký hợp đồng kinh tế và chịu trách nhiệm trước nhà nước về việc thực hiện kế hoạch và hợp đồng kinh tế đã ký.

Ngoài những sản phẩm đó, các cơ sở sản xuất được tự tìm kiếm vật tư, nguyên liệu thuộc loại Nhà nước không thống nhất quản lý, ở nơi Nhà nước không thu mua, có sự hướng dẫn của Ủy ban vật giá địa phương về giá mua, giá bán. Những sản phẩm của phần kế hoạch này, các cơ sở sản xuất tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp phải ưu tiên bán cho hệ thống thương nghiệp xã hội chủ nghĩa trên cơ sở giá cả có hướng dẫn, nếu thương nghiệp xã hội chủ nghĩa không mua hoặc mua không hết thì cơ sở mới tự tiêu thụ, theo sự hướng dẫn của chính quyền địa phương về thị trường và giá cả.

Ủy ban Kế hoạch Nhà nước và các Bộ quản lý ngành, Ủy ban nhân dân các cấp có trách nhiệm cân đối và cung ứng vật tư phần sản xuất theo kế hoạch do Nhà nước giao chỉ tiêu Pháp lệnh. Cơ quan quản lý sản xuất các cấp hướng dẫn cơ sở xây dựng và tổng hợp toàn bộ hai phần kế hoạch và chỉ đạo các cơ sở thực hiện kế hoạch.

Dựa theo phương hướng trên, Ủy ban Kế hoạch Nhà nước phối hợp với các ngành có liên quan và Ủy ban nhân dân các địa phương, hướng dẫn cụ thể việc cải tiến công tác kế hoạch hoá đối với kinh tế tập thể tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp.

c) Cải tiến chế độ gia công.

Đối với một số mặt hàng sử dụng nguyên liệu thông thường, nếu xét thấy duy trì chế độ gia công sẽ không tạo điều kiện để cải tiến mặt hàng, không phát huy được tính chủ động sáng tạo của người thợ thủ công trong quá trình sản xuất, thì từng bước chuyển sang chế độ bán nguyên liệu, thu mua thành phẩm, song phải bảo đảm giao nộp đầy đủ sản phẩm cho Nhà nước, chống lấy cắp vật tư, nguyên liệu, sản phẩm đem bán ra thị trường.

Đối với những mặt hàng khác xét thấy cần duy trì chế độ gia công, như những sản phẩm làm từ những loại nguyên liệu đòi hỏi Nhà nước phải quản lý chặt chẽ, hoặc những sản phẩm mà nguyên liệu chiếm giá trị lớn trong giá thành, thì cần cải tiến nội dung, phương pháp gia công nhằm tạo được thể chủ động cho cơ sở sản xuất, khuyến khích áp dụng các tiến bộ kỹ thuật để tiết kiệm nguyên, nhiên, vật liệu, cải tiến mặt hàng, tăng cường chất lượng sản phẩm, hạ giá thành. Phải tăng cường sự quản lý mọi mặt của Nhà nước đối với cơ sở làm gia công, phải kiểm tra việc sử dụng vật tư và kiểm tra chất lượng sản phẩm thật nghiêm ngặt, đồng thời phải thực hiện được sự bình đẳng, cùng có lợi giữa người có hàng đưa gia công và cơ sở thực hiện hợp đồng gia công. Cần bãi bỏ những khâu trung gian không cần thiết, gây phiền hà và tăng

thêm chi phí. Các ngành có quan hệ gia công phối hợp với cơ quan quản lý sản xuất tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp nghiên cứu xác định danh mục các mặt hàng cần chuyển từ chế độ gia công sang chế độ bán nguyên liệu, thu mua thành phẩm và những mặt hàng còn duy trì chế độ gia công, những nội dung và phương pháp cải tiến chế độ gia công.

Để đảm bảo được quy hoạch chung và giám sát được việc thực hiện hợp đồng gia công, các đơn vị có hàng đưa gia công phải thông qua cơ quan quản lý sản xuất địa phương trước khi ký hợp đồng với từng cơ sở.

2. Một số chính sách cần thiết.

Nhằm khuyến khích sản xuất tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp phát triển mạnh mẽ, theo đúng hướng quy hoạch chung, Hội đồng Bộ trưởng quy định một số chính sách sau đây:

a) Về lương thực và một số mặt hàng thiết yếu cho đời sống.

Cơ quan lương thực cần cung ứng đủ tiêu chuẩn lương thực cho thợ thủ công có quan hệ kinh tế với Nhà nước theo giá chỉ đạo bán lẻ của Nhà nước, căn cứ vào số sản phẩm đã thực hiện được theo hợp đồng kinh tế (không kể trường hợp không thực hiện được do nguyên nhân khách quan đã được cơ quan quản lý cấp trên xác nhận).

Đối với những người thợ tiểu, thủ công nghiệp đã có số năm làm trong các cơ sở có quan hệ kinh tế với Nhà nước tương đương với tiêu chuẩn nghỉ hưu của công nhân quốc doanh, nay đã hết tuổi lao động và trên thực tế không còn khả năng tiếp tục tham gia sản xuất nữa, được cơ sở Liên hiệp xã tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp địa phương đề nghị và Ủy ban nhân dân địa phương xác nhận, thì cơ quan lương thực vẫn tiếp tục bán lương thực cho họ theo giá chỉ đạo bán lẻ của Nhà nước, nhưng phải tách số lượng lương thực của những người này ra khỏi khối lượng lương thực mà cơ sở sản xuất được cấp đối lưu với số sản phẩm giao nộp Nhà nước.

Đối với những hợp tác xã tiểu công nghiệp, thủ công nghiệp chuyên nghiệp có quan hệ kinh tế với Nhà nước, có nhu cầu về lao động, nhất là lao động trẻ để bổ sung, hoặc thay thế lao động già yếu phải về nghỉ, hoặc đối với những xã viên đã hoàn thành nghĩa vụ quân sự trở về hợp tác xã, thì cơ quan lao động và lương thực địa phương cần xem xét, tạo điều kiện thuận lợi cho hợp tác xã trong việc thu nạp lao động, và đăng ký để mua lương thực.